

Dode hoek

Doelgroep

Eerste leerjaar

Lesdoelen

De leerlingen

- beseffen dat ze als voetganger niet altijd gezien worden door een bestuurder van een groot voertuig (bv. als oogcontact maken niet mogelijk is of de bestuurder afgeleid is).
- kunnen zich als voetganger zichtbaar maken voor een bestuurder van een groot voertuig door: opvallende kledij te dragen, rechtstreeks oogcontact te maken/zoeken met de bestuurder, het rechtstreekse oogcontact te bevestigen (bv. zwaaien).

Eindtermen

De leerlingen

- 4.16. tonen zich in hun gedrag bereid rekening te houden met andere weggebruikers.

Organisatie en materiaal

- Reflecterende jas of fluohesje met reflecterende stroken
- Fluorescerende jas of T-shirt, rugzakhoes...
- (zonder reflecterende stroken)
- Verduisterbaar lokaal
- Werkblad (bijlage 1)
- Foto (bijlage 2)
- Zachte bal of knuffel
- Krijt of touwen
(om een straat en een zebrapad te maken)
- 2 'sturen'

Les

Beginsituatie

In de leerlijn dode hoek zijn er voor de eerste graad twee leerdoelen geformuleerd voor voetgangers. Ze gaan over oogcontact maken en het al dan niet zichtbaar zijn voor de chauffeur van een vrachtwagen. Het zijn twee fundamentele pijlers om dodehoekongevallen te voorkomen.

Instapfase

Vraag twee leerlingen om vooraan in de klas te komen staan. Een leerling doe je een fluohesje aan met reflecterende stroken, de andere leerling doe je iets fluorescerends aan (zonder reflecterende stroken).

Stel de leerlingen de volgende vragen:

- Waarom is het slim om overdag fluorescerende kledij aan te doen?
→ je bent beter zichtbaar
- Wie van de twee leerlingen vooraan zou in het donker het best zichtbaar zijn?
→ laat de leerlingen uitleggen waarom, maar zeg nog niet of hun antwoord juist of fout is. Toon het antwoord op de vraag door de klas te verduisteren en een foto (met flits) te nemen van de twee leerlingen. De reflecterende stroken gaan oplichten op de foto. Toon de foto aan de leerlingen om duidelijk te maken dat je in het donker het best zichtbaar bent met reflecterende kledij.

Laat de leerlingen de opdracht op het werkblad (bijlage 1) maken. Koppel hier een gesprek aan over zichtbaarheid en opvallen in het verkeer.

Verwerkingsfase

- Vraag aan de leerlingen waarom het belangrijk is om jezelf zichtbaar te maken in het verkeer.
- Toon deze foto (bijlage 2):

Wat voelen en denken de leerlingen als ze naar de foto kijken? Schrijf losse woorden op het bord.

Over de vrachtwagen: sterk, groot, hoog, lang, motorgebrom, krachtig ... Over de kleuter: klein, verwonderd, angstig, kwetsbaar, gevaarlijk ... Ga nu dieper in op de situatie en stel de volgende vragen:

- Kijkt de kleuter naar de vrachtwagen?
→ Zeker
- Heeft hij naar de chauffeur gekeken?
→ De kans is groot van niet
- Heeft de chauffeur het kindje gezien?
→ Misschien? Waarom wel? Waarom niet?
- Hoe kunnen ze aan mekaar tonen dat ze elkaar gezien hebben?
→ Zwaaien, kijken naar elkaar...

Zet de leerlingen in een cirkel. Gooi een (zachte) bal zonder waarschuwen naar één van de leerlingen. De kans dat hij de bal niet kan vangen, is groot als hij niet naar jou aan het kijken was.

De leerlingen gooien de bal naar elkaar met de bedoeling de bal niet te laten vallen. Ze zoeken uit hoe dat het makkelijkst kan, bijvoorbeeld door elkaars naam te roepen voor ze gooien, te zwaaien, oogcontact te maken ...

Bespreek het spel nadien met de leerlingen:

- Wanneer kon je de bal moeilijk vangen?
- Wanneer was het gemakkelijker om de bal te vangen?
- Waarom was het dan gemakkelijker om de bal te vangen?
- Welke manieren zijn er allemaal om iemand zijn aandacht te trekken en te zorgen dat iemand in je ogen kijkt?
- Heb je in de ogen gekeken van een ander kind? Heb je elkaars ogen gezocht?

- Hoe noemen we 'in elkaars ogen kijken' nog?
→ oogcontact maken
- In welke situaties kan het nog belangrijk zijn om oogcontact te maken? Waarom?
→ Tijdens het voetballen, fietsen, in het verkeer als je wil oversteken ...
- Weet je nog waarom het belangrijk was om in het verkeer oogcontact te maken?

Link nu het balspel met (oversteken in) het verkeer en leg uit dat het belangrijk is om met bestuurders (van fietsen, auto's, vrachtwagens ...) oogcontact te maken.

Vraag aan de leerlingen waarom oogcontact belangrijk is:

- Als je oogcontact maakt, naar elkaar kijkt, weet je zeker dat de bestuurder jou gezien heeft en oplet of zal stoppen voor jou.
- Alleen dan ben je zeker dat de situatie veilig is.
- Ook al zie jij de bestuurder wel, maar de bestuurder jou niet, is het niet veilig om over te steken.

Link nogmaals met het balspel:

- Wat gebeurt er als jij de bal naar een kindje gooit, dat niet naar jou kijkt?
- Wanneer kan je de bal het best gooien naar iemand?
- Wat kan je doen zodat iemand naar jou kijkt? (iemand's aandacht trekken)

Herhaal het balspel en benadruk de conclusies uit het voorgaande gesprek. De leerlingen variëren: eerst spelen ze het spel zonder te spreken. Ze zoeken elkaars ogen in stilte op. Nadien experimenteren ze met manieren die het makkelijker maken om iemand zijn aandacht te trekken en oogcontact te maken.

Afsluitfase

Ga naar de speelplaats. Baken een 'straat' af en maak een zebrapad (door te tekenen met krijt of te leggen met touwen) op de speelplaats. Twee leerlingen (blauwe vierkantjes) zijn bestuurders: zij rijden rond met de auto (met een 'stuur' in hun handen) en houden halt bij het zebrapad. De andere leerlingen (gele bolletjes) steken langs beide kanten over op het zebrapad. Als een bestuurder nadert, stoppen ze eerst aan de stoeprand, maken oogcontact met de bestuurder het dichtst bij hen. Pas daarna steken ze over tot het midden van de straat. Nadien maken de leerlingen oogcontact met de tweede bestuurder, vooraleer ze het zebrapad verder oversteken.

